

selv, og selvom en overordnet administrativ myndighed meget vel kan tilsidesætte en underordnet myndigheds afgørelse, også ofte gør det, så er forholdet dog det, at den overordnede myndighed ikke i samme grad som et udenfor forvaltningen stående kontrolorgan vil kunne se på en sag med friske øjne.

Denne indvending kan ikke rettes mod domstolskontrollen; den er jo fastlagt i den nuværende grundlovs § 70 — grundlovsforslagets § 64 svarer til denne bestemmelse — og går ud på, at domstolene er berettiget til at påkende ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser. Man erkender, at dette er en effektiv kontrol i de tilfælde, hvor den bliver aktuel. Men dels omfatter domstolenes prøvelsesret kun spørgsmålet om lovligheden af den administrative handling eller beslutning, d. v. s. domstolene kan alene afgøre, om den administrative akt falder indenfor lovens ramme, men kan derimod ikke bedømme spørgsmålet om handlingens rigtighed iøvrigt, d. v. s. om det konkrete skøn, som administrationen har udøvet med hjemmel i den pågældende lov, er rigtigt — bortset vistnok fra de tilfælde, hvor den administrative afgørelse har været åbenbart urimelig. Dels er det erfaringsmæssigt *kun få administrative sager, der indbringes for domstolene*, idet en sådan retssag er forbundet med stort besvær og stor udgift, da den i reglen må føres gennem 2 eller 3 instanser.

Når man betænker, hvor kolossalt administrationens myndighedsområde er blevet udvidet i de senere år, ikke mindst på grund af de talrige bemyndigelses- og fuldmagtslove, som krigen og efterkrigstiden har ført med sig, kan det ikke undre, at der hos borgerne jævnlig er opstået tvivl og usikkerhed i forholdet overfor administrationen.

Den kritik, jeg ovenfor refererede, er da også blevet særlig fremtrædende i disse år, og man har i forfatningskommissionen fundet det naturligt, at kontrollen med administrationen blev skærpet, og at rigsdagen, der ved de nævnte love har givet administrationen vidtgående beføjelser, får bedre adgang til at kontrollere, hvorledes disse beføjelser udnyttes.

Under sine overvejelser af, under hvilken form en sådan skærpet kontrol bedst kan gennemføres, er forfatningskommissionen standset ved den svenske ordning med en justitieombudsmand og en militieombudsmand, som på rigsdagens vegne fører tilsyn med henholdsvis den civile og den militære forvaltning, og det er denne ordning i tillempet form, som det foreliggende forslag tager sigte på. . . .“

Justitsministeren gjorde senere i talen nogle bemærkninger om lovforslagets enkelte paragraffer og sluttede sin udførlige redegørelse således: